

EN GUIDE TIL PÆDIATRIENS VERDEN

Fra en studerendes vinkel

Laura Rueskov Christiansen

Under et valgfag på studiet besluttede jeg mig for at gøre noget ved min nysgerrighed. Jeg kontaktede børnefysioterapeuter rundt omkring i landet, fordi jeg tror på, at man kan lære meget af at besøge andre i deres praksis. Så hvis du også er nysgerrig på mere **viden fra praksis og vil have et indblik i børnefysioterapiens verden** set med en studerendes øjne, så læs med her.

Lad mig starte med at slå fast, at jeg ikke er ekspert inden for det fysioterapeutiske speciale 'pædiatri'. Denne artikel skal derfor hverken tolkes som en udførlig, fuldkommen eller fejlfri guide, men mere som et indblik i pædiatriens mangfoldige verden. Min baggrund er, at jeg er en fysioterapeutstuderende med interesse og nysgerrighed for børnefysioterapi, og jeg vil gerne dele mit perspektiv og mine oplevelser med alle interesserede. Jeg håber på, at denne artikel kan bidrage med inspiration og viden om børneområdet, både til studerende og uddannede fysioterapeuter.

Fysioterapi til børn – et bredt felt

Pædiatri er læren om sygdomme hos børn, og pædiatrisk fysioterapi er altså fysioterapi til børn. Pædiatrisk fysioterapi er et af de ti områder, man som fysioterapeut kan specialisere sig inden for. Det er et område, der dækker over mange fysioterapeutfaglige retninger og specialer. Samtidig er patienterne, altså børnene, stadig i udvikling. I et forløb arbejder

fysioterapeuten altså både med barnets aktuelle funktionsniveau, den sideløbende udvikling der sker hos barnet samt med familien omkring barnet. Derudover skal fysioterapeuten have øje for alle de andre overvejelser, vi som fysioterapeuter inddrager i den kliniske ræsonnering.

» Forståelsen for motorisk og postural kontrol er en vigtig baggrund for at kunne udøve fysioterapi til børn...«

Fysioterapi til børn er altså et bredt felt, hvor fællesnævneren er, at det er børn, der er målgruppen. Det jeg har erfaret gennem praktik og observationer på børneområdet er, at forståelsen for motorisk og postural kontrol er en vigtig baggrund for at kunne undersøge, ræsonnere og sætte mål i et behandlingsforløb. Det giver en forståelse for, hvordan postural kontrol udvikles og hvordan barnets motoriske læring opnås.

Viden om specialet

På Danske Fysioterapeuters hjemmeside kan man finde seks publicerede kliniske retningslinjer med fysioterapeutisk relevans inden for børne- og ungeområdet. Hvis ikke man kan finde en klinisk retningslinje inden for det område man leder efter, er det en god idé at finde den bedst tilgængelige viden

på en anden måde. Det kan for eksempel være ved at søge efter en faglig status, artikler og studier på faglige databaser eller søge viden på de forskellige diagnosegrupperes hjemmesider. Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapi udgiver desuden et medlemsblad to gange årligt. Bladet hedder 'Børn i Fysioterapi' og kan tilgås på deres hjemmeside. På Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapis hjemmeside kan man også finde pjecer, publikationer, forløbsbeskrivelser, artikler, større opgaver og anden faglig inspiration.

Observationer fra praksis

Jeg har været så heldig at få lov til at observere tre arbejdspladser praksis – det ene sted er kommunalt, det andet regionalt og det tredje privat. Alle steder blev jeg mødt af dygtige, åbne og engagerede børnefysioterapeuter. Det gik op for mig, at der er mange ting, der går igen. Relationsdannelse, kommunikation, tværfagligt samarbejde og at interventionen skal give mening for barnet og familien. Det er nogle af de ting, der bliver nævnt som vigtige elementer på de forskellige arbejdspladser. Derudover står børnefysioterapeuter på den samme grundviden om kroppen, bio-psykosocial tilgang, bevægelse og relation, som alle fysioterapeuter har med sig i bagagen. Jeg oplevede alligevel en stor diversitet i forhold til, hvad man konkret har i hænderne på de forskellige arbejdspladser, og der er også forskel i forhold til arbejdsopgaver, -metoder og -tilgange.

Børneterapien

Børneterapien i Aarhus er et samlet kommunalt tilbud med træning og vejledning til børn med motoriske vanskeligheder og fysiske funktionsnedsættelser. Der er både ansat fysioterapeuter, ergoterapeuter, musikterapeuter og socialrådgivere, og de har et tæt tværfagligt samarbejde. Fysioterapeuterne i Børneterapien varetager blandt andet træning, behandling og vejledning via bevilling fra socialrådgiver, indsatser i specialinstitutioner og sundhedsplejen, vederlagsfri fysioterapi, genoptræningsplaner og motorisk sparring og vejledning til folkeskoler og dagtilbud. Der tilbydes altså både fysioterapeutiske indsatser i børneterapiens specialindrettede terapirum og der hvor barnet har sin hverdag.

Børneterapien har en helhedsorienteret tilgang, hvor familien er i centrum. Gennem observationer af flere forskellige børnefysioterapeuter i Børneterapien, gik det op for mig, at der er særlige kendetegn hos dem. Alle jeg har mødt, har haft en imødekomende og venlig udstråling, og jeg var på intet tidspunkt i tvivl om, at de havde en klar intention om at hjælpe mig med dette projekt. En anden ting jeg blev bevidst om er, at der hersker en klar agenda om, at familiecentreret praksis er et vigtigt element i Børneterapiens tilgang. Barnets behandlingsforløb skal tilpasses til familiens hverdag og samarbejdet udgår fra familien.

Hos Børneterapien er der mange børn, der er i et langt forløb. Her er det ekstra vigtigt at arbejde med meningsfulde mål, og at ramme motivationen hos det enkelte barn. Der arbejdes hele tiden på at tilpasse tilgangen til det enkelte barn. Arbejdet med målsætning bliver systematiseret i mål-

sætningsark, som opdateres jævnligt for at sikre kvaliteten i træningen og at interventionen er specifik i forhold til at ramme barnets nærmeste udviklingszone. Mål og delmål bruges desuden som monitorering for at se, om træningen rykker noget.

» Vi vil åbne børnenes bevægeverden, og få kvalitet ind i bevægelserne«

En af de børnefysioterapeuter jeg interviewede, havde et stort fokus på at få kvalitet og gentagelser ind i træningen. Hun nævnte også, at det var vigtigt for hende at: 'åbne børnenes bevægeverden, få kvalitet ind i bevægelserne og at få barnet til at aktivere i bevægeovergange'. Det er altså vigtigt at bevare sine analysebriller på og at kunne se bag om barnet, så indsatsen bliver til fysioterapi og ikke 'bare' leg. Dermed er det dog ikke sagt, at fysioterapien ikke indeholdt leg. Jeg har observeret mange kreative og legende tilgange til øvelser, træning og behandling, som netop gjorde det motiverende og sjovt for børnene at skulle til fysioterapi. For eksempel var jeg med til en øvelse med en pige, der var glad for bamser. Fysioterapeuten lavede en god historie om bamserne som motivation til en løbebane, hvor pigen skulle fragte sand-sække fra en bænk og hen i en kasse. Pigen fik lavet mange knæbøjninger og løbet mange ture, fordi øvelsen var meningsfuld for hende. Jeg har også set mange gode eksempler på, at fysioterapeuterne inddrog barnets interesser til at skabe en relevant og meningsfuld træning, om det så var interessen for at fægte, kaste, spille fodbold, tegne eller hvad det ellers kunne være.

Børneterapien varetager mange forskellige opgaver, og der er altså stor mangfoldighed i blot deres hus. De ansatte bruger hinandens kompetencer til at udvikle sig og til sammen at dygtiggøre sig og opdatere sig inden for den nyeste viden, ligesom der er kompetenceudvikling via kurser, konferencer og netværk. De arbejder derudover efter anerkendt teori, best-practice og evidens.

Randers Regionshospital

På Randers Regionshospital mødte jeg to dygtige børnefysioterapeuter – begge med et stort engagement og fagligt fundament.

Arbejdsgangen som børnefysioterapeut på Randers Regionshospital er meget alsidig. Børnefysioterapeuterne varetager blandt andet arbejdsopgaver på børneafdelingen, på neonatal afdeling, i neuroambulatoriet og i fysioterapien. Eksempler på opgaver kunne være: opfølgning efter botox-behandlinger, opfølgning og vejledning til ambulante patienter, tværfaglige vurderinger, respirationsfysioterapi og meget mere. Derudover har de også opgaver på andre afdelinger ved behov. Børnefysioterapeuterne fortalte, at det derfor er vigtigt, at være omstillingsparat og tilpasningsdygtig.

Jeg var blandt andet med til tværfaglige undersøgelser i neuroambulatoriet. Børnefysioterapeuterne oplevede, at det fungerede godt, at de kunne undersøge et barn sammen med

en læge eller sygeplejerske, når et barn med motoriske udfordringer skulle undersøges. Her kunne de forskellige faggrupper spille hinanden gode, og det tværfaglige samarbejde kunne bidrage til vigtig sparring. Samtidig skånes barnet for at skulle på hospitalet ad flere omgange.

Pædiatri er et bredt speciale, hvor fællesnævneren er arbejdet med børn. Som de to børnefysioterapeuter beskrev det, så kræver det, at de skal kunne lidt af hvert. Fornyelse af viden og dygtiggørelse inden for faget er derfor noget, som børnefysioterapeuterne på Randers Regionshospital vægter højt. Der sættes blandt andet tid af til at holde sig opdateret, intern udvikling og faglig sparring. En del af kvalitetssikringen er også, at der sættes tid af til sparring med andre børnefysioterapeuter i Randers Kommune to gange årligt. Det gør det samtidig lettere at samarbejde på tværs af sektorerne, når man kender hinanden og kender til de tilbud der findes i kommunen.

Kommunikationen med barn og forældre er også et vigtigt element i arbejdet, og det at tilpasse sin kommunikation til den enkelte patient er en vigtig brik i forhold til at skabe en tryk, tillidsvækkende og respektfuld relation.

» Hvordan får man træningen implementeret i hverdagen?
Det er det, de gør derhjemme, der virkelig rykker noget«

Som et værktøj til at støtte op om den kliniske ræsonnering og screening af barnets udvikling, bruger børnefysioterapeuterne ofte standardiserede testredskaber. Jeg har for eksempel set TIMPSI-test og Bayley-test være i brug. Derudover beskrev børnefysioterapeuterne, at det i arbejdet med målsætning er vigtigt at skabe mening for familien, og målet skal handle om det, der rører sig hos barnet her og nu – det skal altså være aktuelt og relevant. Typisk er forløbene korte og med fokus på udredning og diagnosticering, hvor der primært gives vejledning til familien. Derfor er det vigtigt at kunne dosere den rette mængde øvelser og gøre interventionen meningsfuld og relaterbar, så træningen bliver implementeret i hverdagen – det er nemlig dér, det virkelig rykker noget.

Klinik Underværk

Klinik Underværk er en specialklinik med et tværfagligt og veluddannet behandlerteam bestående af faggrupper som fysioterapeut, kiropraktor, zoneterapeut og jordemoder. Jeg fik lov til at følge med i en af børnefysioterapeuternes arbejde på klinikken. Hun fortalte, at hun primært behandler børn og babyer, men hun har også voksne patienter. Fra første øjeblik jeg mødte hende, kunne jeg mærke, at hun brændte for at gøre en forskel. Det kunne jeg mærke på hendes energi og passion for sit arbejde på klinikken.

Børnefysioterapeuten startede sin karriere på en privatklinik, hvor hun med tiden fik flere og flere børn, der var henvist til vederlagsfri fysioterapi ind til behandling. På klinikken behandlede og trænede hun desuden med børn, der gik på specialskole. På den måde fik hun løbende erfaring indenfor det pædiatriske speciale. Ved siden af arbejdet tog hun lø-

bende kurser, som hun kunne koble på sin praksis. I dag har hun en bred vifte af kurser blandt andet inden for pædiatrisk fysioterapi og manuelle teknikker.

På Klinik Underværk er den børnefysioterapeut, som jeg har observeret, særligt opmærksom på at kende til sine styrker og faglige egenskaber, så hun kan bruge sine samarbejdspartnere på de rigtige tidspunkter. For som hun sagde: 'Man skal som fagperson være god til at vide, hvad man kan, og hvad man ikke kan. Når jeg har lavet en grundig undersøgelse og behandlingsplan, ser jeg gerne hurtigst muligt en forbedring og vil gerne se fremgang fra gang til gang. Hvis ikke jeg ser denne forbedring, rækker jeg ud i mit netværk og sender barnet videre'. Det gør hun både for at skåne barn og forældre for at skulle komme mange forskellige steder, men også for at sikre kvalitet i behandlingen.

» Mine hænder er mit arbejdsredskab«

Hun havde desuden en meget manuel tilgang, og som hun selv sagde: 'Mine hænder er mit arbejdsredskab'. Hun havde mange teknikker i sin værktøjskasse, og hun brugte hele tiden sit kliniske blik og ræsonnering, samt sine manuelle færdigheder til at planlægge og justere sin intervention. Jeg observerede blandt andet forløb med børn og babyer med spæn-

Råd til dig, der vil ind i børneterapiens verden

- 1 Søg de jobs, der er – også selvom du ikke har erfaring.** Man ved aldrig om en arbejdsplads leder efter lige præcis dine kompetencer.
- 2 Meld dig ind i "Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapi" – her findes arrangementer, webinarer og kurser,** og det er en god måde at skabe faglige netværk på. Flere fysioterapeuter fra praksis mener, at man får mest ud af et kursus, når man kan koble teorien til praksis.
- 3 Opsøg miljøet og få erfaring.** Det er vigtigt at få noget i hænderne – om det så er som træner, instruktør, aflaster eller noget helt andet.

dinger, børn født ved enten en hurtig eller en lang fødsel, udfordringer med amning, motoriske udfordringer, reflux samt børn, der havde en favoritside. Uanset hvilken behandling eller træning der blev givet, oplevede jeg, hvor vigtigt det var, at børnefysioterapeuten hele tiden var opmærksom og kommunikativ i mødet med både barnet og forældrene. Jeg kunne tydeligt se, at hun gik op i, at forældrene havde det godt med behandlingen og forstod, hvad hun gjorde. Denne opmærksomhed og kommunikation om, hvad hun behandlede og hvorfor, oplevede jeg som et vigtigt parameter i forhold til at skabe et trygt rum for både forældrene og børnene. Desuden oplevede jeg, at børnefysioterapeuten inddrog forældrene og, i det omfang det var muligt, også barnet i den videre behandlingsplan. Hun gav samtidig vejledning og øvelser med hjem for at sikre, at den rette udvikling fortsatte uden for klinikkens fire vægge.

Hvordan bliver jeg børnefysioterapeut?

Vejen til at blive børnefysioterapeut kan se meget forskellig ud. For nogle er vejen kort, og deres allerførste job er inden for børneområdet. Andre er gået målrettet efter at få erfaring med børn, for eksempel som træner, svømmeinstruktør eller aflaster for børn og unge. Jeg har også hørt om flere, der tidligere har arbejdet på et bosted eller på et neurocenter. Andre

er startet på klinik eller hospital med fysioterapi til voksne, og er løbende begyndt at varetage behandling og træning af børn.

Hvis du sidder med en drøm om at få et arbejde som fysioterapeut inden for det pædiatriske område, er et godt råd, jeg har fået, at man altid kan tage noget med sig fra sine tidligere jobs og overføre det til arbejdet med børn. Man kan for eksempel reflektere over de færdigheder, man har opnået i et tidligere job, og hvordan de kan omsættes i arbejdet med børn

Et lille indblik i en stor verden

Jeg vil gøre det klart, at jeg har observeret de tre arbejdspladser, som er beskrevet i artiklen i en begrænset periode, at det er set ud fra mit perspektiv, og at det kun er et lille indblik i en stor verden. Andre kan have, og har helt sikkert, andre tilgange og holdninger, som også ville have været relevante at skildre. Det at være børnefysioterapeut kan altså ikke generaliseres, og alle facetter af arbejdet kan ikke fanges i en enkelt artikel. Alligevel har jeg gennem mine praktikker erfaret, at det i høj grad er ved at observere andre, at jeg har lært noget og har fået inspiration til min egen tilgang. Jeg tror således på, at vi alle vil kunne lære noget af at tage ud og besøge hinandens praksis.
